

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 263/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. M. M., I., zastúpeného advokátkou JUDr. M. T., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/17/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. M. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2012 doručená sťažnosť Mgr. M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/17/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ „bol v procesnom postavení obžalovaného účastníkom súdneho konania vedeného na Okresnom súde Levice pod č. k.: 2 T 17/2007-4307010090...“

Súdne konanie proti obžalovanému na Okresnom súde Levice bolo začaté na základe obžaloby vydananej Okresnou prokuratúrou Levice dňa 26. 01. 2007 (tj. pred vyše 5 rokmi) pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 184a odsek 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zb. v znení zákona číslo 403/2004 Z. z.

Dňa 6. 02. 2007 Okresný súd Levice vydal v predmetnej záležitosti trestný rozkaz, ktorým obžalovaného odsúdil podľa § 184a odsek 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 353 odsek 2 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. na trest odňatia slobody v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov. Podľa § 58 odsek 1 písmeno a), § 59 odsek 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky.

Voči uvedenému trestnému rozkazu podal obžalovaný dňa 1. 3. 2007 odpor v zákonnej 8 dňovej lehote od doručenia trestného rozkazu. Hlavné pojednávanie bolo vytýčené na mnoho termínov, často som prišiel zbytočne, keďže svedkovia si často nepreberali zásielky a súd mi to vopred neoznámil, takže som z I. chodil do L. zbytočne, čo bolo spájané s nemalými nákladmi na cestovné. Na hlavnom pojednávaní obžalovaný hneď na začiatku vyhlásil, že je vo vzťahu ku skutku, ktorý mu je v obžalobe kladený za vinu, nevinný.

Posledné hlavné pojednávanie pôvodne odročené na 07. 01. 2011 sa uskutočnilo až dňa 09. 09. 2011. Na uvedenom hlavnom pojednávaní Okresný súd Levice uznal obžalovaného vinným rozsudkom č. k.: 2 T 17/2007-4307010090 z trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 184a odsek 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zb. v znení zákona číslo 403/2004 Z. z.

Voči rozsudku vydanému dňa 9. 9. 2011, č. k.: 2 T 17/2007-4307010090 sa obžalovaný odvolal v odvolaní vydanom dňa 23. 9. 2011. Krajský súd v Nitre odvolaniu

obžalovaného vyhovel a dňa 22. 2. 2012 napadnutý rozsudok Okresného súdu Levice zrušil a vo veci rozhodol tak, že obžalovaného spod obžaloby oslobodil.“

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukazuje na to, že „od vznesenia obvinenia pre vyššie uvedený trestný čin vydaného dňa 05. 01. 2005 Okresnou prokuratúrou Levice do vydania zrušujúceho uznesenia odvolacím Krajským súdom v Nitre žil obžalovaný viac ako 7 rokov v neustálej právnej neistote. Samotným prerokovaním veci na súde totižto nedochádza k jej odstráneniu. K stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. Právna neistota vyvolávala v obžalovanom pocity krivdy, úzkosti, nespravodlivosti a znemožňovala mu viesť dôstojný život.

Sťažovateľ rozumie, že až do vydania právoplatného odsudzujúceho rozsudku platí prezumpcia nevinu, považuje však za dôležité uviesť, že ide o právnický termín a jej ponímanie bolo v laickej verejnosti rôzne. Podaná obžaloba a už skôr vznesené obvinenie negatívnym spôsobom zmenili pohľad spoločnosti na sťažovateľa, spôsobili stratu spoločenskej prestíže, čo mu výrazným spôsobom skomplikovalo pracovný a aj osobný život.

Podaná obžaloba spôsobila sťažovateľovi vážne problémy aj v manželstve, čo vyústilo do jeho rozvratu a neskôr aj rozvodu a s tým spojenej úpravy práv a povinností sťažovateľovi k maloletému synovi M. M. Rozpadnutie manželstva a najmä podstatné obmedzenie styku so synom (v porovnaní s predchádzajúcim obdobím) zanechalo v sťažovateľovi hlbokú citovú ujmu, ktorá pretrváva dodnes.

Obžaloba so sebou priniesla aj sťažované možnosti uplatniť sa na trhu práce, následkom čoho sa sťažovateľ dostal aj do vážnych finančných ťažkostí. Vzniknutú ťažkú finančnú situáciu sťažovateľa navyše komplikovali aj predvolávania na súdne konania v predmetnej trestnej veci, ktoré si vyžadovali taktiež nemalé finančné prostriedky, keďže pojednávanie prebiehalo cca 150 km od miesta jeho bydliska.“

Vzhľadom na to, že od podania obžaloby Okresnou prokuratúrou Levice do vydania rozsudku v predmetnej veci uplynulo 4 a pol roka, sťažovateľ je toho názoru, že postupom okresného súdu „došlo k porušeniu práva obžalovaného stanovené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ďalej k porušeniu § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Súd Okresného súdu Levice v predmetnej záležitosti konal v rozpore so základnou povinnosťou zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty. Už z nedôsledného postupu orgánov činných v trestnom konaní bolo od počiatku zrejmé, že nevykonali základné dôkazy (odňatie odtlačkov prstov a pod.) tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Práve chybou orgánov polície v počiatočných štádiách procesných úkonov neboli zabezpečené dôkazy, ktoré mohli jednoznačne potvrdiť alebo vyvrátiť zavinenie obžalovaného. Tieto skutočnosti boli a museli byť súdu zrejmé už na začiatku rozhodovania, napriek tomu však konanie prebiehalo zdlhávo, svedecké výpovede boli dopĺňané s odstupom niekoľkých rokov, boli rozporné a pod., avšak súd napriek zjavným rozporom a nedostatkom pri výkone práce polície vyhodnotil jednotlivé dôkazy v neprospech obžalovaného.“

V nadväznosti na uvedené podľa sťažovateľa „činnosťou Okresného súdu Levice v uvedenej trestnej veci bolo porušené aj právo obžalovaného na spravodlivé a verejné prejednanie veci v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom, zriadeným zákonom v súlade s ustanovením čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/17/20007 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby mu priznal finančné zadosťučinenie v sume 300 000 €, ako aj úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní a v nadväznosti na to namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto

práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/17/2007 malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T/17/2007 z 9. septembra 2011 uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 184a ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, ktorý mu bol podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložený. Podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona mu bola určená skúšobná doba v trvaní 24 mesiacov. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 3 To/99/2011 z 22. februára 2012 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a sťažovateľa podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol sťažovateľ stíhaný.

Sťažnosť sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 1 ústavy bola ústavnému súdu doručená 17. apríla 2012. V oboch prípadoch teda konajúce všeobecné súdy rozhodli v trestnej veci sťažovateľa ešte pred doručením sťažnosti ústavnému súdu, resp. ešte pred jej podaním na poštovú prepravu. Okresný súd preto už nemohol v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne spôsobiť prietahy v ňom, a teda nemohol už ani porušovať sťažovateľom v sťažnosti označené práva.

Možnosť domáhať sa ochrany v sťažnosti označených práv podaním sťažnosti ústavnému súdu vo vzťahu k rozhodovaciemu procesu okresného súdu bola pre sťažovateľa

časovo ohraničená obdobím, počas ktorého prebiehalo v jeho trestnej veci prvostupňové konanie.

Keďže sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 17. apríla 2012, t. j. v čase, keď okresný súd už v trestnej veci sťažovateľa nekonal, v dôsledku čoho už k porušovaniu v sťažnosti označených práv jeho postupom nemohlo dochádzať a neprichádzalo už taktiež do úvahy naplnenie základného účelu označených práv (t. j. odstránenie stavu právnej neistoty), ústavný súd sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími nárokmi v nej uplatnenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2012